

ПОБОЧЕНКО Л.М.

Інститут міжнародних відносин
Національного авіаційного університету,
доцент кафедри міжнародних економічних
відносин і бізнесу, к.е.н., доц.

ПАСІЧНИК О.С.

Інститут міжнародних відносин
Національного авіаційного університету,
ст.викладач кафедри міжнародних
економічних відносин і бізнесу

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ

Анотація. У статті проаналізована динаміка руху прямих іноземних інвестицій ТНК та дана оцінка сучасного стану та тенденцій розвитку міжнародної інвестиційної діяльності ТНК. Також виділені основні тенденції глобальних потоків прямих іноземних інвестицій у 2012 році.

Ключові слова: транснаціональні корпорації (ТНК), глобальні потоки прямих іноземних інвестицій (ПІІ), країни-інвестори, глобалізація, інвестори по залученню ПІІ, світова економіка.

Аннотация. В статье проанализирована динамика движения прямых иностранных инвестиций ТНК и дана оценка современного состояния и тенденций развития международной инвестиционной деятельности ТНК. Также выделены основные тенденции глобальных потоков прямых иностранных инвестиций в 2012 году.

Ключевые слова: транснациональные корпорации (ТНК), глобальные потоки прямых иностранных инвестиций (ПИИ), страны-инвесторы, глобализация, инвесторы по привлечению ПИИ, мировая экономика.

Annotation. This article analyzes the dynamics of FDI and TNCs assess the current state and trends in international investment corporations. Also highlights the main trends in global FDI inflows in 2012.

Keywords: transnational corporations (TNCs), the global flows of foreign direct investment (FDI) investor countries, globalization, investors to attract FDI, the global economy.

Постановка проблеми. Інтенсивна глобалізація виробничої та інвестиційної діяльності, яка спостерігається на рубежі ХХ – ХХІ століть у світовій економіці, призводить до поступового об'єднання історично відособлених і різних економік у єдине ринкове господарство. У ході цього процесу відбувається утворення нової економічної системи, у якій бар'єри на шляху міжнародної інвестиційної, виробничої і торговельної діяльності або цілком відсутні, або зведені до мінімуму.

Головною рушійною силою процесу прискореної глобалізації міжнародних економічних відносин світової економіки виступають транснаціональні корпорації (ТНК), які втілюють у собі всі форми міжнародного сучасного бізнесу. На сьогоднішній день, деякі провідні ТНК визначають напрями розвитку міжнародної економіки та вкладають значний внесок у зміцненні економічних господарських зв'язків у світових масштабах. На ТНК приходить 50% світової торгівлі та 67% зовнішньої торгівлі, а також належить 80% патентів та ліцензій [7].

Основним інструментом діяльності ТНК є прямі іноземні інвестиції (ПІІ), які є формою реалізації транснаціональної діяльності фірми, а прийняття компанією рішення про пряме іноземне інвестування залежить від того, чи зможуть переваги інвестування компенсувати недоліки, що супроводжують перенесення виробництва за кордон.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження різних аспектів глобалізації світової економіки та діяльності транснаціональних корпорацій стали праці вітчизняних вчених: В.П. Степаненка, Ю.М. Пахомова, А.А. Чухна, А.С. Філіпенка, О.В. Плотнікова, В.Є. Новицького, Є.Г. Панченка, В.С. Будкіна, В.В. Рокочої, О.І. Рогача, О.Г. Білоруса, Д.Г. Лук'яненко, І.В. Бураковського, М.А. Дудченка, А.П. Румянцева та російських науковців – М.М. Богуславського, Л.Д. Градобитової, Є.В. Ленського, О.О. Миронова, С.Т. Пашина, А.О. Стриженко, Г.Г. Чибрикова, В.Є. Черкасова, В.А. Цветкова.

Серед авторів Заходу варто відзначити роботи таких дослідників як: М. Аокі, Дж. Даннінг, Р. Вернон, О. Вільямсон, Е. Грехем, Р.Коуз, П. Маклінський, Е. Пенроуз, Г. Перлмуттер, І. Самсон, Р. Стобаух, С. Хаймер, П. Фішер.

Мета статті. Метою статті є дослідження особливостей міжнародної інвестиційної діяльності транснаціональних корпорацій в сучасних умовах розвитку глобалізаційних процесів.

Вклад основного матеріалу дослідження. На початку ХХІ століття основною тенденцією світової економіки стало прискорення темпів глобалізації, зумовлене міжнародною міграцією капіталів, поглибленням поділу праці і спеціалізації країн. Сучасні процеси функціонування економічних систем характеризуються все більшим посиленням ролі та впливу ТНК на їх функціонування [6].

Світову економічну могутність сконцентровано в «руках» 100 найбільших ТНК (Microsoft, General Electric, Exxon Mobil, Wal-Mart Stores, Citigroup, Johnson&Johnson, Royal Dutch/Shell, BP, IBM, Ford, Nestle, Phillip Morris) [1]. В цілому, у світі за даними UNCTAD, налічується близько 85 тис. ТНК з 810 тис. зарубіжних підприємств. За останні 30 років кількість ТНК збільшилась у 12 разів (у 1970 р. було зареєстровано 7 тис. таких фірм, у 1990р. – 24 тис., у 2012р. – 85 тис. ТНК), у яких задіяно більше як 75 млн. чоловік. При цьому на території промислово розвинених держав розміщується понад 80% материнських компаній і близько 33% афілійованих, у країнах, що розвиваються, – відповідно 19,5 і майже 50, у колишніх соціалістичних державах – приблизно 0,5 і 17% [5].

Журналом Fortune Global 500 було проведено дослідження щодо найбільших компаній світу в 2012 році. Основним критерієм складання списку служить виручка учасників. За цим показником рейтинг 2012 очолила Royal Dutch Shell. Обсяг виручки нафтогазового гіганта склав 484,489 млрд. дол. США, чистий прибуток – 30,918 млрд. дол. США [4], (табл. 1):

Таблиця 1

10 найбільших ТНК світу за версією журналу Fortune (2012р.)

Місце	Компанія	Річний дохід (млрд. дол.)	Прибуток (млрд. дол.)	Країна базування
1	Royal Dutch Shell	484,489	30,918	Нідерланди
2	Exxon Mobil	452,926	41,060	США
3	Wal-Mart Stores	446,950	15,699	США
4	BP	386,463	25,700	Великобританія
5	Sinopec Group	375,214	9,453	Китай
6	China National Petroleum	352,338	16,317	Китай
7	State Grid	259,142	5,678	Китай
8	Chevron	245,621	26,895	США
9	ConocoPhillips	237,272	12,436	США
10	Toyota Motor	235,364	3,591	Японія

Примітка. Складено автором за даними журналу The Fortune 500, 2012 рік.

Royal Dutch Shell — публічна компанія, відома як просто Shell (Шелл) — транснаціональна корпорація з головною штаб-квартирою в Гаазі (Нідерланди), голландського та британського походження. Слово «Royal» у назві компанії означає, що вона нагороджена почесним королівським титулом «Koninklijk», яким відзначаються компанії національної важливості для Нідерландів. Основним бізнесом компанії є розвідка, видобування, переробка, транспортування та збут вуглеводів, (нафти і природного газу). Shell також має значний нафтохімічний бізнес («Shell Chemicals»), в секторі відновлюваних джерел енергії розвиваються можливості використання вітру, водно та сонця. «Shell» зареєстрована у Великій Британії із своєю корпоративною штаб-квартирою в Гаазі, її податкове розташування — Нідерланди, і її головні біржі реєстрації акцій — Лондонської фондової біржі та Euronext (Амстердам). «Shell» працює більш ніж в 140 країнах.

У минулому році Shell запам'яталася, в першу чергу, початком реалізації інвестиційних планів з буріння нафтових свердловин на арктичному шельфі. У перспективі 10-20 років добути в Арктиці нафту повинна стати основою бізнесу компанії.

Загальна виручка всіх компаній, що увійшли до списку Fortune 500, склала 29,5 трлн. дол. США, що на 13,2% більше, ніж у 2011 році. Загальний прибуток склав 1,6 трлн. дол. США [4].

У першу десятку рейтингу крім Royal Dutch Shell, входять Exxon Mobil (США), Wal-Mart (США), ВВ (Великобританія), Sinopec Group (Китай), Китайська національна нафтова (Китай), State Grid (Китай), Chevron (США), ConocoPhillips (США) і Toyota Motor (Японія).

В 2012 році до списку увійшли сім російських компаній. Лідером серед них є «Газпром». Торік він займає 35-е місце, на цей раз йому дісталася 15-е місце. За минулий рік виручка російської газової монополії склала 157831 млрд. дол. США [4].

Вже декілька десятків років лідером серед країн базування з найбільшими ТНК займає США, на другому місці – найрозвинутіші країни Європи: США – 132 компанії з 500. Друге місце дісталось Китаю – 73 компанії (у минулому році в рейтингу було всього 61 китайська корпорація). Замикає трійку лідерів Японія (68 компаній). Потім йдуть Німеччина і Франція – по 32, Великобританія – 26 (рис. 1.):

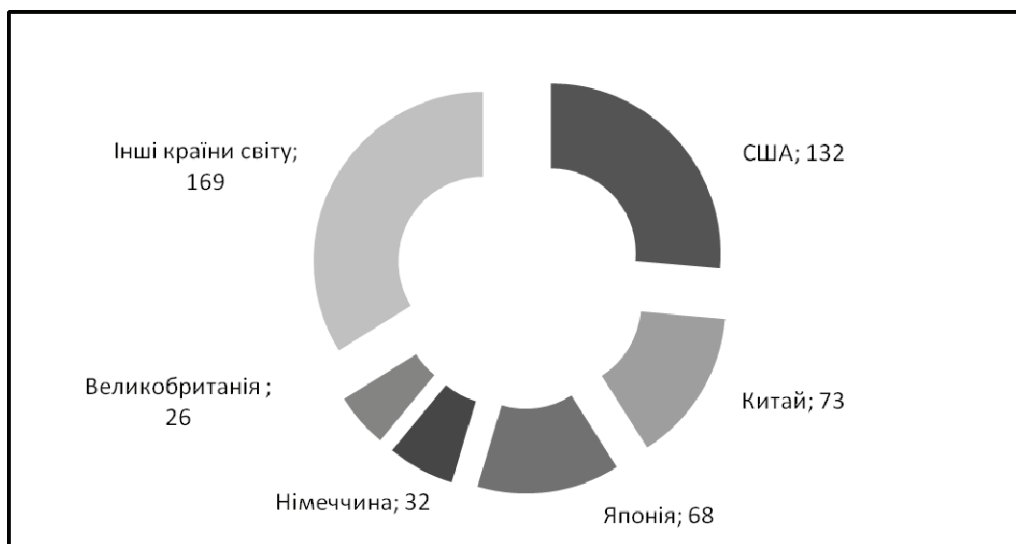

Рис. 1. Розподіл топ 500 найбільших ТНК по країнам базування, (%)

Примітка. Побудовано автором за даними журналу *The Fortune 500*, 2012 рік.

Серед компаній з найбільшим іноземними активами близько 17 утримують 90% від загального об'єму активів за кордоном, серед них Arcelor Mittal, Nestlé, Anheuser-Busch InBev та Vodafone [2] (див. Табл. 2). Наприклад, із 300 тис. робочих General Electric більше половини базуються за межами Сполучених Штатів Америки, в той час як в Toyota, що має більше робітників, та лише 38% їх знаходиться за кордоном.

Таблиця 2

Найбільші ТНК та обсяги їх продажів, млрд. дол. США

Компанія	Країна базування	Обсяги продажів, млрд. дол. США	Частка закордонних продажів, %
General Electric	США	735	52,6
Wal Mart Stores	США	422	58,7
Royal Dutch Shell	Нідерланди/Британія	320	60,1
BP	Великобританія	295	79,8
Exxon Mobil	США	315	73
Toyota	Японія	355	60,8
Total	Франція	210	76,9
Vodafone	Великобританія	170	88,3
Enel	Італія	215	60,5
GDF Suez	Франція	298	65,6
Telefonica	Іспанія	180	72,1

Примітка. Побудовано автором за даними UNCTAD. *World Investment Report 2013. Global value chains: investment and trade for development.* – 2013 – P. 18.

Але в останні роки глобалізаційні процеси призвели до зміцнення позицій країн, що розвиваються, особливо держав Далекого Сходу. Прискорення темпів розвитку, дешева ресурсна база, покращення інвестиційного клімату, світовий дисонанс після кризи 2008 року, чітко визначена зовнішня політика – все це причини росту економічних можливостей гігантів східної Азії (див. Табл. 3) [3].

Таким чином, найбільш розвиненим країнам світу відповідають найбільші транснаціональні компанії. Капітал, що мають ТНК (транснаціональний капітал), залучається в інші країни для розвитку власної системи виробництва та збуту, для реалізації ресурсної бази (в тому числі дешевшої, ніж в країні базування робочої сили). Інвестиційні потоки, що надходять з міжнародних компаній для модернізації чи розвитку будь-якої сфери – є одним з перших кроків експансії національної економіки та реалізації зовнішньої політики ТНК. З одного боку, прямі іноземні інвестиції дають поштовх до розвитку промислових галузей, з іншого – отримані прибутки надходять до материнських компаній, виснажуючи ресурси приймаючих країн.

Топ 10 найбільш перспективних приймаючих країн на 2013-2014 рік

Країна	Тип економіки	Місце на 2011 рік	Місце на 2012 рік
Китай	що розвивається	1	1
США	розвинена	2	2
Індія	що розвивається	3	3
Індонезія	що розвивається	6	4
Бразилія	що розвивається	4	5
Австралія	розвинена	8	6
Англія	розвинена	13	7
Німеччина	розвинена	8	8
Росія	що розвивається	5	9
Таїланд	що розвивається	12	10

Примітка. Складено автором за даними UNCTAD. World Investment Report 2013. Global value chains: investment and trade for development. – 2013 – Р. 38.

За даними ЮНКТАД, глобальні потоки прямих іноземних інвестицій (ПІІ) у 2012 році скоротилися на 18% до 1,35 трлн. дол. США. Таке різке зниження ПІІ було пов'язане з такими ключовими економічними показниками, як ВВП, міжнародна торгівля та зайнятість. Економічна слабкість і політична невизначеність в ряді великих економік породила обережність серед інвесторів. Крім того, багато ТНК перепрофілювали свої інвестиції за кордоном, у тому числі шляхом реструктуризації активів, позбавлення прав і переселення.

У 2013 році ПІІ залишаться, за прогнозами ЮНКТАД, близькими до рівня 2012 року, коли верхня межа інтервалу склала 1,45 трлн. дол. США. (див. Рис. 2.). У міру поліпшення макроекономічної кон'юнктури і відновлення впевненості інвесторів в середньостроковій перспективі ТНК, можливо, вкладуть свої рекордно високі грошові авуари в нові інвестиції [2].

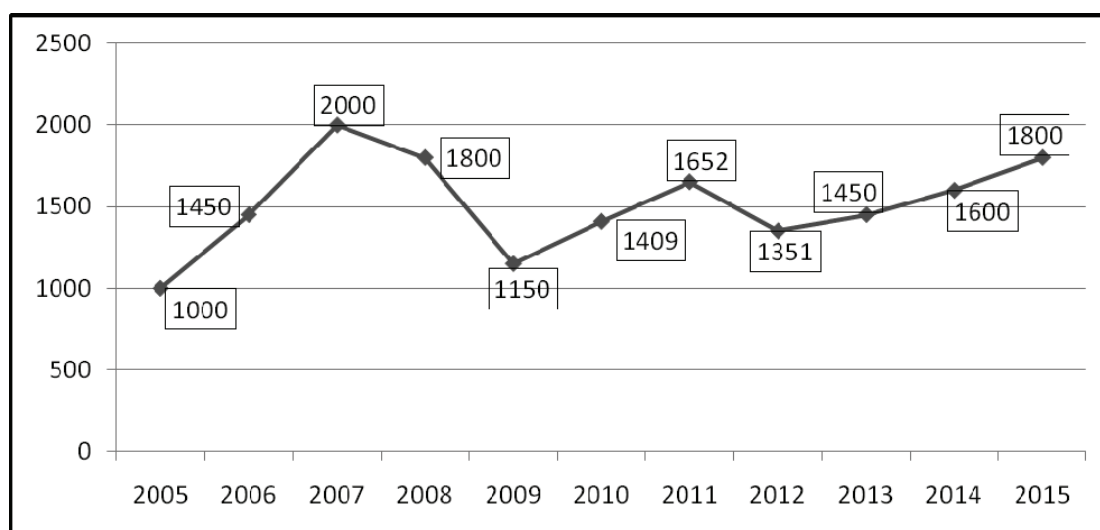

Рис. 2. Глобальні потоки ПІІ в 2004-2012 роках і прогнози на 2013-2015 роки, (млрд. дол. США)

Примітка. Побудовано автором за даними UNCTAD. World Investment Report 2013. Global value chains: investment and trade for development. – 2013 – Р. 12.

Після цього приплив ПІІ може зрости до 1,6 трлн. дол. США в 2014 році і 1,8 трлн. дол. США в 2015 році. Проте такі фактори, як структурні слабкості глобальної фінансової системи, можливе погіршення макроекономічних умов відтворення, а також суттєві політичні невизначеності в областях, що мають вирішальне значення для впевненості інвесторів, можуть призвести до подальшого зниження притоку ПІІ [1].

У 2012 році приплив ПІІ збільшився в усіх основних економічних групах країн. Потоки в розвинені країни склали 561 млрд. дол. США. У країнах, що розвиваються ПІІ досягли 703 млрд. дол. США. В країнах з перехідною економікою ПІІ склали 92 млрд. дол. США. На частку країн, що розвиваються та країн з перехідною економікою разом довелось 65% від глобальних ПІІ.

Вперше, в 2012 році, країни, що розвиваються, отримали більше ПІІ, ніж розвинені країни: на них припадає 52% глобального припливу ПІІ, що перевищує потоки в розвинені економіки на 142 млрд. дол. США, а приплив ПІІ в розвинені країни склав 35% та відповідно в країни з перехідною економікою – 13% (див. Рис. 3.).

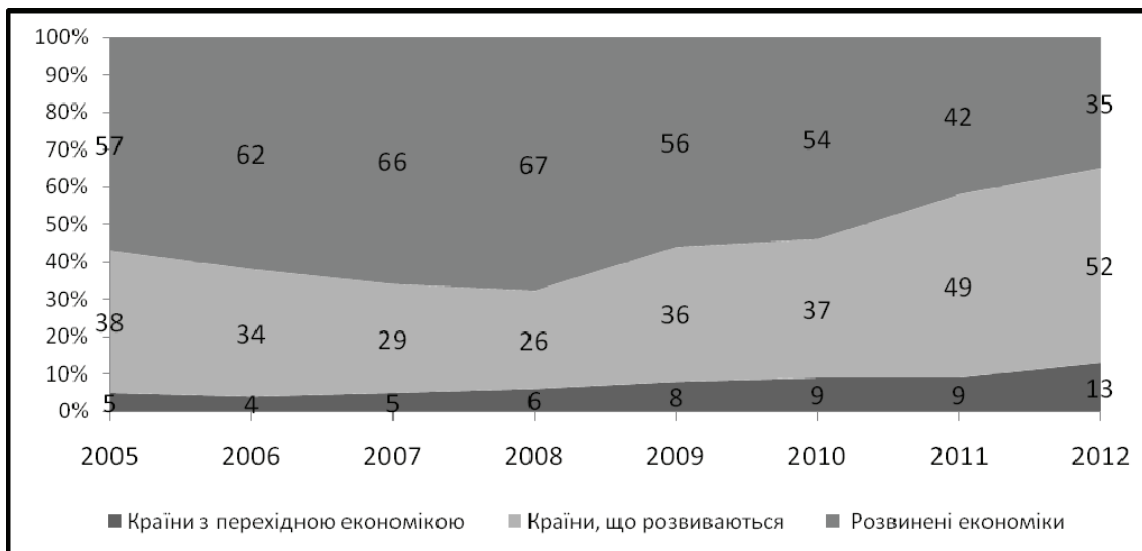

Рис. 3. Частка трьох основних груп країн у глобальних потоках ПІІ в 2005-2012 роках, (%)

Примітка. Побудовано автором за даними UNCTAD. World Investment Report 2013. Global value chains: investment and trade for development. – 2013 – Р. 31.

Ввезення ПІІ в розвинені країни зменшилося на 32% до 561 млрд. дол. США, до рівня, який відмічався майже десять років тому. У той же час вивіз ПІІ з розвинених країн впав до рівня, близького до мінімальної точки 2009 року. На Європейський Союз припадає майже дві третини глобального падіння ПІІ. Однак приплив до Японії став позитивним після двох послідовних років чистих продажів активів. Глобальні рейтинги найбільших одержувачів ПІІ також відображають зміни структури інвестиційних потоків: 9 з 20 найбільших одержувачів є країнами, що розвиваються [2].

Серед найбільших інвесторів по залученню ПІІ Китай (84 млрд. дол. США) піднявся з шостого на третє місце після Сполучених Штатів (329 млрд. дол. США) і Японії (123 млрд. дол. США), які так і тримають лідируючі позиції. Також в першу десятку ввійшли Німеччина, Канада та Швейцарія, які покращили свій рейтинг в 2012 році в порівнянні з 2011 роком (рис. 4.):

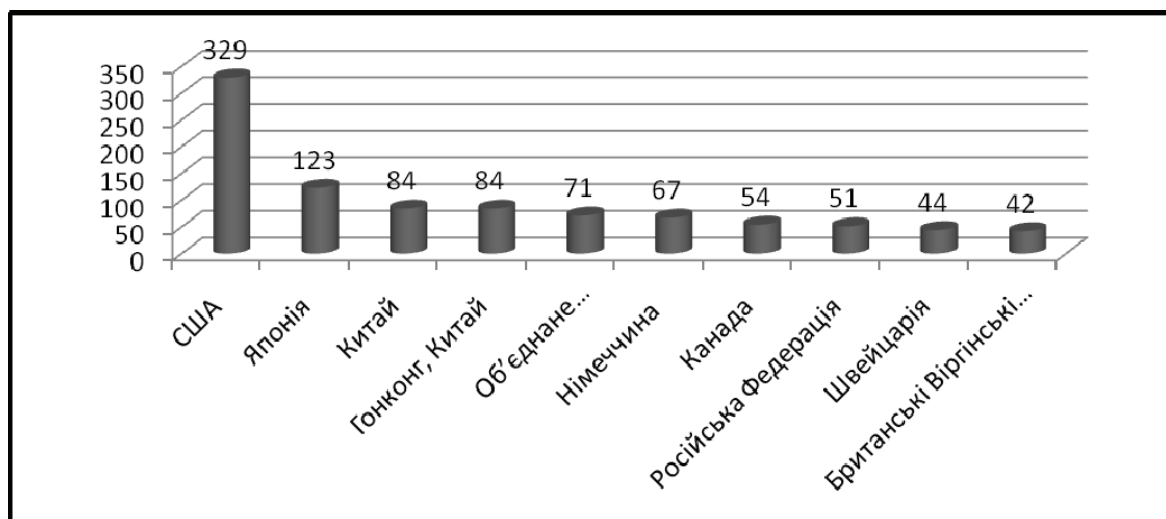

Рис. 4. Десятка приймаючих ПІІ країн в 2012 році, (млрд. дол. США)

Примітка. Побудовано автором за даними UNCTAD. World Investment Report 2013. Global value chains: investment and trade for development. – 2013 – Р. 15.

Серед регіонів, що розвиваються приплив в Азію та Латинську Америку і Карибський басейн залишився на історично високому рівні, проте темпи зростання трохи ослабли. В порівнянні з 2012 роком відбулося збільшення припливу ПІІ в Африку. Зростають ПІІ і в країнах зі структурно слабкою економікою, до яких відносяться найменш розвинені країни, внутрішньоконтинентальні країни і малі острівні держави, що розвиваються.

Вивіз ПІІ з країн, що розвиваються досяг 426 млрд. дол. США, рекордні 31% світового обсягу. Відтік ПІІ з країн Азії та Латинської Америки і Карибського басейну зберігся на рівні 2011 року. Країни Азії – найбільше

джерело ПІ: на них припадає три чверті загальної суми по країнам, що розвиваються. Вивіз ПІ з Африки майже потроївся. Країни БРІКС (Бразилія, Росія, Індія, Китай і Південна Африка) як і раніше є головним джерелом ПІ серед країн, що розвиваються. Потоки від цих п'яти країн зросли з 7 млрд. дол. США у 2000 році до 145 млрд. дол. США у 2012 році, що становить 10% від світового обсягу. Їх ТНК стають все більш активними, в тому числі в Африці.

В умовах невизначеності економічних перспектив ТНК розвинені країни як і раніше займають очікувану позицію по відношенню до нових інвестицій або скиданню іноземних активів, замість того, щоб брати курс на активну зовнішню експансію. У 2012 році 22 з 38 розвинених країн показали більш низькі цифри вивозу ПІ, що призвело до падіння ПІ на 23% до 909 млрд. дол. США. В Європі та Північній Америці побачили значне скорочення відтоку, хоча Японія порушила тенденцію, зберігаючи свої позиції в якості другої за величиною країни-інвестора в світі [2].

Основними країнами-інвесторами в 2012 році як в минулому році залишилися США (168 млрд. дол. США) та Китай (121 млрд. дол. США). Гонконг перемістився з четвертого на третє, а Бразилія з п'ятого на четверте місце серед найбільших країн-інвесторів. Також до десятки входять такі країни як британські Віргінські острови, Великобританія, Австралія, Сінгапур, Росія та Канада (рис. 5.):

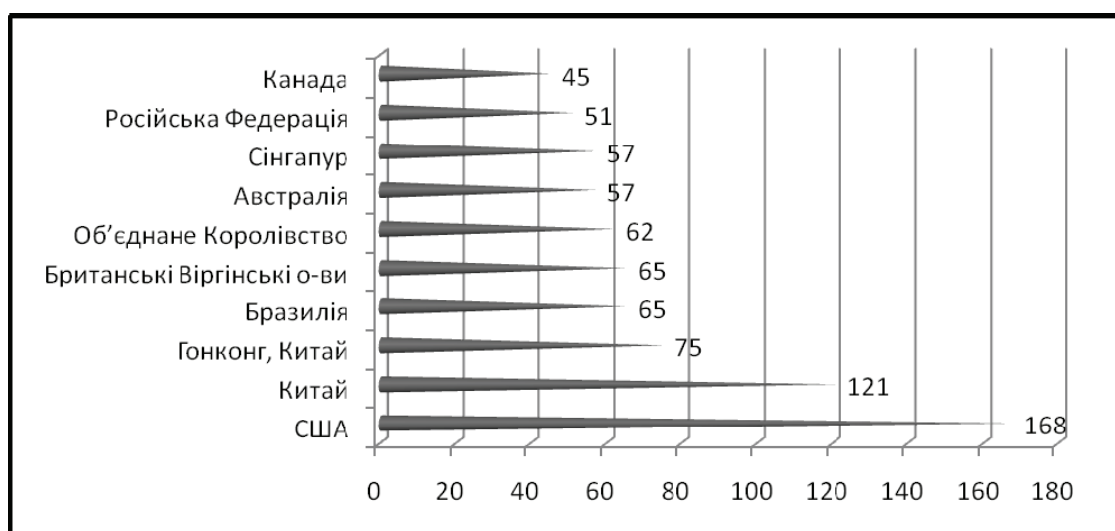

Рис. 5. Десятка найбільших країн-інвесторів в 2012 році, (млрд. дол. США)

Примітка. Побудовано автором за даними UNCTAD. *World Investment Report 2013. Global value chains: investment and trade for development.* – 2013 – P. 15.

Висновки. Підводячи підсумок, можна виділити наступні основні тенденції глобальних ПІ у 2012 році:

1. Інтернаціоналізація державних підприємств (ДП) і суверенних інвестиційних фондів (СІФ) триває. Число державних ТНК зросло з 650 у 2010 році до 845 у 2012 році. Їх нові ПІ склали 145 млрд. дол. США, досягнувши майже 11% глобальних ПІ. Більшість державних підприємств, які придбали іноземні активи в 2012 році припадали на країни, що розвиваються, багато з яких були мотивовані прагненням до стратегічних активів (наприклад, технологій, інтелектуальної власності, торгових марок) та природних ресурсів [2].

ПІ суверенних інвестиційних фондів в 2012 році склали лише 20 млрд. дол. США, але подвоїлися в порівнянні з попереднім роком. Сукупний обсяг вкладених ПІ СІФ оцінюється в 127 млрд. дол. США, більшу частину яких складають вкладення в сектори фінансів, нерухомості, будівництва та комунального господарства. З точки зору географічного розподілу, більше 70 % прямих іноземних інвестицій СІФ у 2012 році була спрямована у країни з розвинутою економікою. Сукупні активи 73 СІФ, визнаних у всьому світі, були оцінені в 5,3 трлн. дол. США у 2012 році – величезний резервуар для фінансування розвитку.

2. Інвестиції через офшорні фінансові центри (ОФЦ) і спеціалізовані фінансові структури (СФС) як і раніше викликають занепокоєність та досягли високого рівня. Фінансові потоки в ОФЦ як близькі до пікових рівнів 2007 року. Незважаючи на те, що в центрі міжнародних зусиль з боротьби за ухиленням від податків в основному виявилися ОФЦ, фінансові потоки через СФС в 2011 році були майже в сім разів більші. Зростає кількість країн, що пропонують СФС сприятливий податковий режим (рис. 6.):

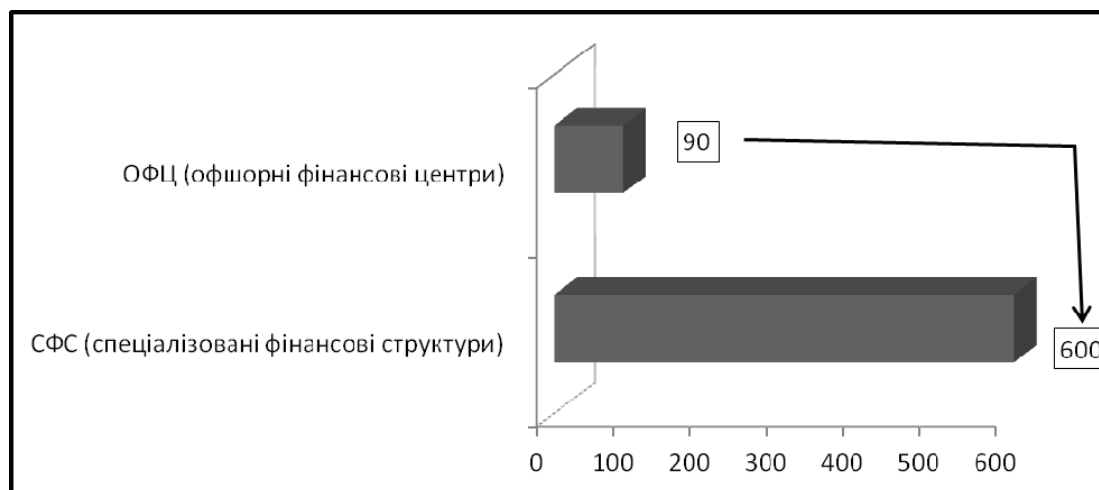

Рис. 6. Оцінка припливу інвестицій в СФС (спеціалізовані фінансові структури) і ОФЦ (офшорні фінансові центри) в 2012 році, (млрд. дол. США).

Примітка. Побудовано автором за даними UNCTAD. World Investment Report 2013. Global value chains: investment and trade for development. – 2013 – Р. 35.

3. Міжнародне виробництво зростає високими темпами. У 2012 році міжнародне виробництво ТНК і раніше росло високими темпами завдяки тому, що приплив ПІІ, хоча і в меншому розмірі, дозволяв нарощувати обсяг вкладених ПІІ. Обсяг вкладених ПІІ зріс в 2012 році на 9%, досягнувши 23 млрд. дол. США. Іноземні філії ТНК реалізували продукцію на суму 26 трлн. дол. США (з яких 7,5 трлн. дол. США пішло на експорт), зростання на 7,4% в порівнянні з 2011 роком [2], (табл. 4):

Таблиця 4

Деякі показники ПІІ та міжнародного виробництва в 1990-2012 роках

	Вартісний обсяг у поточних цінах, (млрд. дол. США)				
	1990	Середня в докризові 2005-2007 роки	2010	2011	2012
Приплив ПІІ	207	1 491	1 409	1 652	1 351
Відтік ПІІ	241	1 534	1 505	1 678	1 391
Всі ввезені ПІІ	2 078	14 706	20 380	20 873	22 813
Всі вивезені ПІІ	2 091	15 895	21 130	21 442	23 593
Дохід на ввезені ПІІ	75	1 076	1 377	1 500	1 507
Норма прибутку на ввезені ПІІ	4	7	6,8	7,2	6,6
Дохід на вивезені ПІІ	122	1 148	1 387	1 548	1 461
Норма прибутку на вивезені ПІІ	6	7	6,6	7,2	6,2
Міжнародні поглинання і злиття	99	703	344	555	308
Продаж іноземних філій	5 102	19 579	22 574	24 198	25 980
Додана вартість (продукції) іноземних філій	1018	4 124	5 735	6 260	6 607
Сукупні активи іноземних філій	4 599	43 836	78 631	83 043	86 574
Експорт іноземних філій	1 498	5 003	6 320	7 436	7 479
Зайнятість на іноземних філіях (тис. чол.)	21 458	51 795	63 043	67 852	71 695

Примітка. Складено автором за даними UNCTAD. World Investment Report 2013. Global value chains: investment and trade for development. – 2013 – Р. 16.

Вклад філій у створення вартості склав у 2012 році 6,6 трлн. дол. США, збільшившись на 5,5%, значно виділяючись на тлі глобального приросту ВВП, рівного 2,3%. У 2012 році на іноземних філіях ТНК були зайняті 72 млн. чоловік, на 5,7% більше, ніж у 2011 році.

4. Реінвестовані прибутки можуть служити важливим джерелом фінансування довгострокових інвестицій. Дохід зі всіх вкладених ПІІ, що склали в 2011 році 21 трлн. дол. США, досяг в тому ж році 1,5 трлн. дол. США. Норма прибутку на ПІІ в усьому світі – 7%, причому як в країнах, що розвиваються (8%), так і в країнах з перехідною економікою (13%) вона вище, ніж у розвинених країнах (5%). Приблизно третина глобального прибутку на ПІІ залишається у приймаючих країнах, а дві третини - вивозиться (сума вивезення становить у середньому 3,4% виплат за поточними операціями) [3]. Частка реінвестованого прибутку вище всього

в країнах, що розвиваються: складаючи приблизно 40% прибутку на ПІІ, вона являє собою важливе джерело фінансування. Разом з тим не всі ці інвестиції вкладаються в основний капітал і завдання урядів приймаючих країн –направити нерозподілений прибуток на виробничі капіталовкладення.

Таким чином, у 2012 році глобальний приплив прямих іноземних інвестицій (ПІІ) скоротилися на 18% до 1,35 трлн. дол. США. Таке різке зниження ПІІ було пов'язане з такими ключовими економічними показниками, як ВВП, міжнародна торгівля та зайнятість. Економічна слабкість і політична невизначеність в ряді великих економік породила обережності серед інвесторів.

Згідно середньостроковими прогнозами ЮНКТАД, зробленим на підставі фундаментальних макроекономічних показників, потоки ПІІ будуть як і раніше рости помірними, але, разом з тим, стійкими темпами. У 2013 році ПІІ залишаться близькими до рівня 2012 року, коли верхня межа інтервалу склала 1,45 трлн. дол. США і досягне 1,6 трлн. дол. США та 1,8 трлн. дол. США в 2014 і 2015 роках, відповідно, за умови відсутності макроекономічних потрясінь. Невпевненість інвесторів в розвитку економічної ситуації протягом цього періоду як і раніше буде висока.

Отже, можна констатувати, що на початку ХХІ сторіччя у світі, завдяки глобалізації виробничої та інвестиційної діяльності й значного підсилення ролі ТНК, сформулювалась дійсно нова міжнародна економічна система. Нові реалії обумовлюють переосмислення багатьох аспектів розвитку міжнародного господарства, спонукають дослідників по-новому подивитися на наслідки інвестиційної діяльності транснаціональних корпорацій та на причини нерівномірного розподілу доходу у світовій економіці.

Список використаних джерел

1. The Impact of FDI on Growth in Developing Countries: An African Experience / Sarumi Adewumi. – Jönköping, September 2012. – 18 p.
2. UNCTAD. World investment prospects to 2012: foreign direct investment and the challenge of political risk / The Economist Intelligent Unit. – United Kingdom, London, 2013. – 248 p.
3. UNCTAD. World investment prospects to 2011: foreign direct investment and the challenge of political risk / The Economist Intelligent Unit. – United Kingdom, London, 2012. – 248 p.
4. World Development Report 2012: A Better Investment Climate for Everyone / A Copublication of The World Bank and Oxford University Press. – 271 p.
5. Офіційний сайт ЮНКТАД [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unctad.org>.
6. Терехов Є.М., Прокопенко О.В. Вплив транснаціональних корпорацій на розвиток національних економічних систем // Вісник СумДУ. – 2010. – №1. – С.103-113.
7. Якубовський С. О. Транснаціональні корпорації : особливості інвестиційної діяльності : [навч. посіб.] / Якубовський С. О., Козак Ю. Г., Логвинова Л. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 472 с.

Стаття надійшла до редакції 26.09.2013